

“ላም ባልዋለበት.....”

ከማርታ ህብስቱ ከርዌይ

በሴቶች መብት ላይ የሚደርሱ ተፅዕኖዎችንና የጾታ ጥቃቶችን በተመለከተ በመላው ዓለም ላይ ያልተደረጉ ጥናቶችና ያልተፈተሹ ድርሳኖች የሉም። ለዚህ የህብረተሰቡ አካል የሆኑ ወገኖች ቁልፍ ችግር መፍትሄ ለመስጠት ብዙ ሃገሮች የትግሉ ድርሻ ለባለጉዳዮቹ ሳይባሉና ሳይተው የየሃገሪቱ ዜጎች አጋርነታቸውን አሳይተውበታል። ብዙዎችም ለይስሙላ ያህል ሳይሆን በሴት እህቶቻችን መብትና እኩልነት ላይ ጫና ከሚፈጥሩ ጳላ ቀር ባህሎችና ልማዶች ጉያ ስር የተፈለፈሉ ያልተጻፉና የተጻፉ ህጎች ውስጥ የአፈናው መሳሪያ የሆኑ ህጎችን በማረም ለዕድገታቸው የላቀ አስተዋጽኦ ሰጪ ከሆነ የድል ምዕራፍ ላይ እንዲደርሱ አስችሎቸዋል። በሃገራችን በኢትዮጵያ ውስጥ ወንድና ሴት የተለያየ አመለካከት እንዳይኖራቸው ጋሬጣ በሆነ ሥርዓት ውስጥ እንዲያድጉ በሆነበት ሁኔታ የግንዛቤ ለወጥ ለማምጣት ብዙ ማውራት ሳይሆን የተወራለትን በጎ ነገር ወደ ተግባር ማሸጋገሩ ወሳኝ ቢሆንም ቅሉ ትኩረት የተቸረው ባለመሆኑና ዓለም አቀፍ የትኩረት አቅጣጫን ለማስቀየር ብቻ ማደራጀት ከሚል ሽፋን የራቀ አይደለም። በሃገራችን ውስጥ ሴቶች በማህበር በዕድር መደራጀት የጀመሩበት ዓመታት የተቆጠሩ ቢሆንም ያፍሩላቸው ፋይዳ የለም። ማናቸውም አደረጃጀት በገዥው በኩል የገደብ አጥር የታጠረለት ነውና ያንን ሾልኮ ለማለፍ የመናገርና የመፃፍ መብት በታፈነባት ሃገር የሚታሰብ አይደለም። ምክንያቱም ሴቶች ተደራጅተውበታል የሚባለው አደረጃጀት ያለባቸውን የመብት ረገጣና የጾታ ጥቃት ለማስወገድ የሚታገሉበት መሣሪያ ሳይሆን የገዥውን

የፖለቲካ ድርጅት የጭቆና ዜማ እንዲያቀነቅኑ በመመሪያ የተጠፈሩበት የአፈና አገዛዝ ሥልጣት ነው። ይህም ለመሆኑ በንጉሠ ዘመን የነበሩ የሴቶች የበጎ አድራጎት፣ የደርግን አብዮታዊ የሴቶች ማህበር (አኢሴማ) እና የኢህአዲግ ሥርዓትን የሴቶች ማህበር ሚናና ተልዕኮ በትውስታ መቃኝት በቂ ነው። ስለ ወያኔ ከጀምሩ ኢ-ዲሞክራሲያዊ ስለመሆኑ አንዳንድ ድርጊቶችን ጠቆም አድርጌ ማለፍ እወዳለሁ፤ ወያኔ አሸንፎ ገባሁ ካለበት ዘመን ጀምሮ በሴቶች ላይ ያደረሰውን ጭቆና ከጀምሩ ማስታወስ እወዳለሁ። ለምሳሌ ያህል አበራሽ በርታ ወያኔ አፍኖ ደብዛዋን ያጠፋት እህታችን ትሙት ትኑር ባልታወቀ ሁኔታ ላይ እያለ፤ እንዲሁም ብርቱካን ሚደቅሳን ንግግርሽ አላማረኝም በሚል ፈ.ሊ.ጥ ብቻ በሥር እንድትሰቃይ ካደረገ በኋላ ሃገር ለቃ እንድትሰደድ አድርጎአታል። አሁን ደግሞ ጋዜጠኛ ርዕዮተ ዓለሙን በሽብርተኝነት ወንጀሎ ለእሥር በመዳረግ ትንናት ፋሽስታዊ ደርግን በመፋለም አይኗን እስከማጣት የደረሰችውን አበራሽን ደብዛዋን በማጥፋት፣ በዛሬዋ ብዕርተኛ በርዕዮተ ላይ በፈጸማቸው ድርጊቶች ብቻ ወያኔ ምንያህል ጸረ ዲሞክራሲና ጸረ ህዝብ ለመሆኑ ተያያዥነት ያላቸው የወያኔን ከውልደቱ እስከ እድገቱ ያሉ የባህሪው መገለጫዎቹ ናቸው።

ስለዚህም ሴቶች በህብረተሰቡ ቀጣይ የፖለቲካ፣ የኤኮኖሚና የማህበራዊ ዕድሎች ላይ ተስፋ እንዲኖራቸው የሚያስችል ዕድል ያልፈጠረ ነው። በስመ ዲሞክራሲ በማስመሰል ለማንሆለል ሲባል "የሴቶች መብትና የጾታ ጎዳይ ትኩረት ተሰጥቶት በብሔራዊ አጀንዳ ውስጥ ተካተተ" ከምን ባለው የፕሮፓጋንዳ ድለላ ባሻገር በቀጣይነት የሚፈነጥቀው ብሩህ ተስፋ የለም። ለዚህም በዋቢነት ለመጥቀስ ያህል የሰብአዊ

መብት ጥሰት መላው ዓለምን ባስገረመና መነጋገሪያ እድትሆን በገዥዎች በተገደደች ሃገራችን ውስጥ ሴቶች ከሚያደርስባቸው የመብት ረገጣና የጾታ ጥቃት የመዳን ተስፋ ይኖራል ብሎ መገመት አይቻልም። ብዙዎች ሚሊየነር ሆኑ ተብሎ ከሚነገርላቸው የሃገሪቱ ገጠራማ ክፍል ጎጆአቸውን ዘግተው ወደ ከተማ በመፍለስ ለሴተኛ አዳሪነት እና ለጎዳና ተዳዳሪነት ተዳርገው የሚጎሳቀሉ ወገኖችን ማየት የሃገሪቱ የዕለት-ተዕለት ተከታታይ ትርኢት ሆኖል። ከዚህ በተጨማሪም በግዳጅ እየተደፈሩ ካሉ ሴቶች የሚውለዱ ህፃናት በካርቶንና በእራፊ በየጎዳናውና በየስርቻው የሚጣሉባት፣ የሚያሳድጉበት አቅም በማጣት ልጆቻቸውን ለህገ-ውጥ የጉዲፊቻ ገበያ የሚቀርብባት አሳዛኝ ሃገር ሆናለች። ይህን መሰሉ ዘግናኝ ተዕይንት እንደ ልማት እስካልታየ ድረስ በኢትዮጵያ ውስጥ የሴቶችና የህፃናት ጉስቁልና ከላቀ አስከፊ ደረጃ ላይ መድረሱን የሚያረጋግጥ ነው። የሃገራችን ሴቶች ዘርፈ ብዙ በሆኑ የጥቃት ሰለባዎች መካከል ያሉ ናቸው። በባልና ሚስት መካከል በተፈጠረ አለመገባባት በአካል ጥቃት የተጎዳች እህት ዳኝነት ፍለጋ ወደ ህግ-አስፈፃሚ ተብዬ አካላት ደጅ ስትርግጥ የምትሸኝው ደግሞ ህሊናዋን በሚያደማ ምላሽ ነው። “በባልና ሚስት ጉዳይ አያገባንም” የሚል ይህ ደግሞ ብዙዎቹ ዜጋ መሆናቸውን ከመጠራጠር አልፎ ተፈጥሮአቸውን እስከመርገምና መጥላት ያደረሰ ነው። ይህ ደግሞ የሚያሳየው ያለው ሥርዓት ለሴቶች መብት አለመከበርና ለጾታ ጥቃት መወገድ ቀርቶ ለመከላከል እንኳን ምንም ፍላጎትና ዝግጁነት እንደሌለው የሚያሳይ እውነት ነው። ሴቶች የህብረተሰቡ ግማሽ አካል እንደመሆናቸው መጠን በማናቸውም ሃገራዊ ጉዳዮች ያላቸው የግል አመለካከት መመዘኛ ሳይሆነ የዜግነት መብታቸው በዝምታ ወይም በይፋ ባልተነገረ አዋጅ ያጡ

ናቸው። የሴቶች ተሳታፊነት አለ የሚሉ ወገኖች የታላላቅ ባለሥልጣን ሚስቶች አሊያም ለገዢው የፖለቲካ ድርጅት ያላቸው ታማኝነትና ወገናዊነት ግምገማ በሚሉት ማጣሪያ ተጣርቶ ያለፉትን ብቻ ካልሆነ ብዙሃን የሃገሪቱን ሴቶች ነው ቢባል ከተለመደው ቅጥፊት የዘለለ አይደለም። በግምገማ ማጣሪያ ተጣርተው የታዩትም ቢሆን ከታች የቀበሌ አስተዳደር ጀምሮ እስከ ቀጣዩ የሥልጣን እርከን ሥር ሆነው በጾታ መብት አለመከበርና ጥቃት ሥር ያሉ ሴቶችን በየቀበሌው እየሰበሰቡ የፖለቲካ እምነታችንን ተቀበሉ በማለት የሥርዓቱን ጭቆና መብት ነው ብለው በመቀበል አሜን እንዲሉ ጫና ፈጣሪ ከመሆን ባሻገር በሴትነታቸው ያለውን ጭቆና የሚታገሉበት መድረክ የላቸውም። ተልዕኮአቸውም ለዚህ አብይ ጉዳይ ስላልሆነ አይታሰብም። በሌላው መልኩ ደግሞ በተወካዮች ምክር ቤት ተብየውም ቢሆን ጾታዊ ተሳታፊ አለ ለማስባል ብቻ የተወከሉ የማጨብጨብና በልማታዊ እንቅስቃሴ ውስጥም ቢሆን በባሬላ ድንጋይና አሸዋ ለመሸከም በየመንገዱ ዳር ሽንኩርትና ቃሪያ ለመቸርቸር እንኳን የሥርዓቱ ቀንደኛ አጋፋሪዎችን አወዳሽና አጃቢ መሆን እንደ ቅድመ ሁኔታ በተቀመጠባት ሃገር ከጽሑፍ የዘለለ ተግባር ማየት የማይታለም ከሆነ ከራርሞል። በኢትዮጵያ ውስጥ ጥቂት የተማሩ ሴቶችም ቢሆኑ በታላላቅ የመንግሥት መ/ሴቶች ጭምር ባላቸው መያዣ ብቃት የሚመዘኑ ሳይሆን እንደ ፋሲካ በግ ሴትነታቸውን ለባለሥልጣናት ፍላጎት ማርኪያ እንዲያቀርቡ ያልተፃፈ ግዴታ አለባቸው። ይህንን ጾታዊ ጥቃት ለመቀበል ፈቃደኛ ያልሆኑ እህቶች ባላሰቡትና ባልጠበቁት የፖለቲካ ውንጀላ ተፈብርኮ እንደ ታፔላ ተለጥፎባቸው ወደ ወሀኒ እንዲወረወሩ ይደረጋል። አብዛኛዎቹም ቀጣዩን ጥቃት በመስጋት ሃገር

ጥለው ለስደት ይዳረጋሉ። ለዘመናዊ ባርነት ተዳርገው የሚደርስባቸው ግፍና በደል ከመዘርዘር የሰሞኑን በሊቢያ ምድር በአንዲት እህታችን ላይ ተፈጽሞ ያየነው ነገር ከብዙ ሺህቸ ውስጥ አንዱን ሸዋየ ሞላን ብቻ ነው። ከዚህም ውጭ በሃገሪቱ አብዛኛው ባለሥልጣን ሥልጣንን በሥልጣን ላይ ተደርቦ በስተቀር ብዙሃን ሴቶችን ለሥልጣን ማብቃት ከዲሲቲ አልፎ የተተገበረ አይደለም። መናገር ወንጀል ሆኖ ልጅዎ ታስሮባት የምትንጎጠጠው ወይም አቅርቦ በሚል ዛቻ መቅኖ አጥታ የሰቀቀን ህይወት የምትገፋው ቁጥር እየናረ ያለባት ሃገር ሆናለች። ባጠቃላይ የሴቶች መብትና የጾታ እኩልነት መብት ከዜጎች የሰብአዊ መብት መከበር ተለይቶ ሊመጣና ሊገኝ የማይችል ነው። ስለዚህም የሰብአዊ መብቶችን በተለያዩ የሽፋን ስሞች በተለበጡ አፋኝ መዋቅሮች ተተብትቦ በተረገጠባት ሃገር ውስጥ የሴቶችን የመብትና የጾታ እኩልነት መናፈቅ ላም ባልዋለበት ኩባት ለቀማ፣ እንደሚባለው የሃገር ቤት አባባል ጉምን መጨበጥ ነው። ስለሆነም እኛ ከሃገር ውጭም ሆነ በሃገር ውስጥ ያለን ሴቶች የጾታ ድላችንን ለመጎናፅፍ ዋንኛ የሆነው የዜጎች ሰብአዊ መብት እንዲከበር የጋራ የሆነ ድምፃችንን ማሰማት ወቅቱ የሚጠይቀን የዜግነት ግዴታ ነውና እናብር። ለዚህም እኛ በውጪ የምንገኝ ሴቶች በዓለም አቀፍ የኢትዮጵያ ሴቶች ድርጅታ (ዓኢሴድ) ማዕቀፍ ሥር ተደራጅቶ መታገል የግዜው ወቅታዊ ጥያቄ ነው።

በህብረት ድምጻችንን ለማሰማት በድረጀት መታቀፊ አማራጫችን አድረገን ተሳትፎአችን እንደቀጠልን ነው። ከምስረታው ጀምሮ የኢሕአፓ እንቅስቃሴ ግማሽ ክፍል የሆኑት ሴቶች እስከ አሁን ለድርጅቱ የእንቅስቃሴ ታሪክ ይህ

ነው የማይባል ድርሻ ማበረከታቸውን ሳንረሳ.....

ኢሕአፖ የሴቶች ጥያቄ ተገቢውን ሚዛን ሰጥቶ ትግል ሲያካሂድ ወጣት ሴቶች የጥናት ክበብ ዙሪያ ተደራጅተው፣ ለጥቆም የራሳቸውን ማህበር እንዲያቆቁሙ በማበረታታት ነበር የተጀመረው። በየካቲት አብዮት ጊዜም የሴቶች አስተባባሪ ኮሚቴን በመመስረት የሴቶችን የመብት ትግል ለማጠናከር የአቅሙን ጥሮአል። ኢሕአፖ የሴቶች ትግል በወንዶች ሞግዚትነት የሚካሄድ ነው ብሎም ስልማታዎን ሴቶችን በመቀስቀስና በአጠቃላይ ትግል በማስለፍ የነቁትና የተደራጁት ሴቶች እህቶቻቸውንና እናቶቻቸውን የማደራጀትና የማታገሉን ግዳጅ በቅድሚያ እንዲሸከሙ አድርጎል። ኢሕአፖ የሴቶችን ድርብ ጭቆና ማወቁ የመጀመሪያው እርምጃ ነበር። ... የሴቶች በጾታቸው እየደረሰባቸው ያለውን በደል ቦታ ባለመስጠት ሁሉም ነው የሚበደለው በሚል ሽፋን የሴቶችን የመብት ጥያቄ ወድ ጎን የሚያደርጉ ብዙ ናቸው። ሴቶች በራሳቸው የመደራጀታቸውን መብትና አስፈላጊነቱም ኢሕአፖ ቢቀበልም ሌሎች ደግሞ ሴቶች በአጠቃላይ በሚታገል ድርጅት ውስጥ መኖራቸው ይበቃል በሚል የወንዶችን---ተራማጅነን ባሉቹን ጨምሮ- ትምክህት ሽፋኑው ያልፏታል። በሀገራችን ቀርቶ በባዕድም ቢሆን ሴቶች ከነፃነት ደማቸውን አፍሰው የተባለው ሀገራዊ ነፃነት ሲገኝ ግን ሴቶች ከጭቆና ወደ ጭቆና ከመሸጋገር ሌላ መብታቸውን አለማግኘታቸውን አይተናል። ኢሕአፖ የተቀበለውን እስከተወሰነ ደረጃም ተግባራዊ መሆኑን ያረጋገጠው ሌላ አቢይ ጉዳይ የሴቶች ድርጅት አንፃራዊ ነፃነት እንዲኖረው ያሻል የሚለውን መርህ ነው። አኢሴማ ወይም ወያኔ የሚቆጣጠረው የሴቶች ማህበር ዓይነት ሳይሆን ነፃ የሆነና ሴቶችን የሚወክል ሴቶች የሚቆጣጠሩት የሴቶች ድርጅት መኖሩ ወሳኝ ነው። ወንዶች ወይም አገዛዙ የሚቆጣጠሩት የሴቶች ድርጅት በመሰረቱ የወንዶች ድርጅት ወይም መሳሪያ ነው።

ምንጭ፡- ማን ያውራ የነበረ ነሐሴ 26\1998 ኢሕአፖ የታወጀበት

34ኛ ዓመት መታሰቢያ